

Så här avslöjar du en fejknyhet

Fejknyheter och desinformation – information som manipulerats avsiktligt för att lura människor – har blivit ett allt synligare globalt fenomen. Sociala medier och alla deras möjligheter till personliga inställningar har gjort det lättare att sprida bluffhistorier. De använder sig ofta av känslor för att dra till sig uppmärksamhet och generera klick av ekonomiska och ideologiska skäl. Till och med it-vana ungdomar har svårt att känna igen manipulerade nyheter. Det är ganska talande att sex av tio nyheter som delas på sociala medier inte ens lästs av användaren som delar dem. Runt 85 % av européerna ser falska nyheter som ett problem i sitt eget land och 83 % som ett problem för demokratin i stort. Den här kompassen hjälper dig att navigera runt på informationshavet och ta dig fram bland vågorna av lögn, fake news och desinformation.

8. BLI EN BLUFFJÄGARE⁽²⁾

Håll koll på de senaste tricken och historierna från dem som ägnar sig åt att sprida desinformation. Anmäl fejkhistorier. Berätta för dina vänner.

7. IFRÅGASÄTT DINA EGENA FÖRDOMAR

Ibland är en historia bara för bra eller underhållande för att vara sann. Ta ett djupt andetag, jämför med trovärdiga källor och håll huvudet kallt.

6. TÄNK EFTER INNAN DU DELAR

Historien kan vara en förvanskning av en verklig eller gammal händelse – eller så kan det vara satir. Rubriken kan ha valts för att väcka starka känslor. Är en händelse sann lär trovärdiga medier ta upp den.

1. KOLLA UPP INNEHÅLLET

Stämmer uppgifterna och siffrorna? Är artikeln partisk? Trovärdiga medier placerar personligt färgade åsikter där de hör hemma – i debattartiklar och krönikor, inte i nyhetsartiklar.

2. KOLLA UPP MEDIEFÖRETAGET

Känner du till det? Ser webbadressen skum ut? Gå in och läs under "om oss". Vem ligger bakom medieföretaget? Vem finansierar det? Dubbelkolla vad andra (trovärdiga) källor säger.

3. KOLLA UPP FÖRFATTAREN

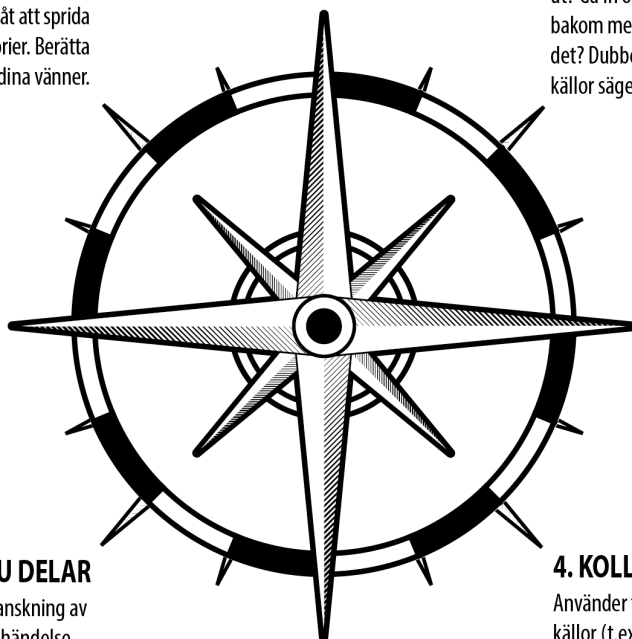
Finns personen överhuvudtaget? En välnummerad journalist går alltid att spåra. Om författaren har hittat på sitt namn (eller inte ens nämner det) är resten säkert också fejk.

4. KOLLA UPP KÄLLORNA

Använder författaren tillförlitliga källor (t.ex. väletablerade och respekterade medier)? Är experterna som citeras riktiga specialister? Om anonyma (eller inga) källor används kan det vara en fejkhistoria.

5. KOLLA UPP BILDERNA

Bilder är uttrycksfulla, och lätta att manipulera. En sökning på bilden kan visa om den har använts tidigare i ett annat sammanhang. InVID:s insticksprogram⁽¹⁾ kan hjälpa dig att upptäcka om videoklipp eller bilder har manipulerats.

1) Skaffa insticksprogrammet [från InVID-projektet](#).

2) Följ exempelvis [@EUvsDisinfo](#), [@DFRLab](#) eller [@StopFakingNews](#).

Detta är en reviderad version av en tidigare kort sammanfattning från mars 2017.

